

สรุปผลการประชุมคณะทำงานเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วย
การค้าบริการของอาเซียน(Working Committee on Financial Services Liberalization under the
ASEAN Framework Agreement on Services: WC-FSL) ครั้งที่ ๓๖
เมื่อวันที่ ๑๓-๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๖
ณ กรุงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๑. ความคืบหน้าการดำเนินการในกรอบการรวมตัวภาคการธนาคารของอาเซียน (ASEAN Banking Integration Framework: ABIF)

ผู้แทนจากคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการรวมตัวภาคการธนาคารของอาเซียน (Task Force on ASEAN Banking Integration Framework: TF-ABIF) ได้เข้าร่วมประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๓๖ เพื่อสรุปความคืบหน้าการดำเนินการในกรอบ ABIF ให้ที่ประชุมรับทราบและเพื่อเป็นการประสานการทำงานของทั้งสองกรอบให้ใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑.๑ หลักการพื้นฐานและแนวทางการเจรจาของ ABIF

การดำเนินการภายใต้กรอบ ABIF มีเป้าหมายคือการจัดตั้ง Qualified ASEAN Banks (QABs) โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของ QABs และกรอบการดำเนินการอย่างกว้างๆ ร่วมกันผ่านการเจรจาในรูปแบบพหุภาคี (Multilateral Negotiation) อย่างไรก็ตาม ประเทศที่ QABs จะไปจัดตั้ง (Host Country) จะเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การอนุญาต ผ่านการเจรจาในรูปแบบทวิภาคี (Bilateral Negotiation) ตามความพร้อมของแต่ละประเทศสมาชิกฯ ที่เป็นคู่เจรจา บนพื้นฐานของหลักการต่างตอบแทน (Reciprocity)

๑.๒ แนวคิดในการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการเปิดเสรีภาคการธนาคารของอาเซียนผ่านรูปแบบ ASEAN2 + X

TF-ABIF เห็นว่าแนวทางของกรอบ ABIF ในการเจรจาแบบทวิภาคีบนพื้นฐานของหลักการต่างตอบแทนเป็นแนวทางเดียวกันกับรูปแบบการเจรจาที่เรียกว่า ASEAN 2 + X (การเริ่มเจรจาระหว่าง ๒ ประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความพร้อมและตกลงกันได้ก่อน แล้วจึงขยายจำนวนภาคีในภายหลังตามความพร้อมของแต่ละประเทศ) ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถทำได้เนื่องจากสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดไว้ใน Article IV bis ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) ที่ถูกกำหนดขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อเร่งกระบวนการเปิดเสรีด้านการค้าบริการของอาเซียนผ่านรูปแบบการเจรจา ASEAN – X (การเริ่มเจรจาระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความพร้อมและตกลงกันได้ก่อน โดยเปิดโอกาสให้ประเทศที่เหลือเข้าร่วมเป็นภาคีได้ในภายหลังตามความพร้อมของแต่ละประเทศ) โดย TF-ABIF มองว่ารูปแบบการเจรจา ASEAN2 + X และ ASEAN – X มีนัยและความหมายเช่นเดียวกัน

๑.๓ รูปแบบของการดำเนินการเพื่อรับรองกรอบ ABIF อย่างเป็นทางการ

TF-ABIF อยู่ระหว่างพิจารณาถึงแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินการภายใต้กรอบ ABIF ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ ซึ่งรวมถึงการรับรองผ่านรูปแบบเอกสารบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ด้วย อย่างไรก็ตาม TF-ABIF ยังไม่ได้ข้อสรุปในประเด็นนี้

๑.๔ ความเห็นจากผู้เข้าร่วมการประชุม

ที่ประชุม WC-FSL ได้ตั้งข้อสังเกตและให้ความเห็นต่อแนวทางของ ABIF ในหลายประเด็น โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับการใช้แนวทางการจับคู่เจรจาแบบทวิภาคี รวมถึงรูปแบบการเจรจา

ASEAN 2 + X ในความเข้าใจของ ABIF ว่าขัดกับหลักการที่ผูกพันไว้ภายใต้องค์การการค้าโลก (World Trade Organization:WTO) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการ MFN รวมทั้งหลักการ Centrality ของอาเซียนหรือไม่ เนื่องจากแนวทางของ ABIF กำหนดให้มีการจับคู่เจรจาแบบทวิภาคีบนพื้นฐานหลักการต่างตอบแทน ซึ่งจะทำให้เกิดความตกลงหลายฉบับ และมาตรฐานการปฏิบัติต่อกันหลายมาตรฐาน ซึ่งผู้แทนฝ่ายไทยได้ให้ความเห็นในที่ประชุมว่าหลักการ ASEAN 2 + X ควรเริ่มจากการที่ประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความพร้อมและตกลงกันได้ก่อน ตกลงที่จะผูกพันภายใต้หลักการหรือมาตรฐานเดียว และประเทศอื่นๆ สามารถเข้าร่วมความตกลงนั้นได้ ในภายหลังตามความพร้อม โดยสามารถปรับเปลี่ยนหลักการหรือมาตรฐานเดียวกันนั้นๆ ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการขยายจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมได้ โดยมองว่าการเริ่มต้นเจรจาในรูปแบบทวิภาคีหลายคู่ โดยมีผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้เกิดความตกลงหลายหลักการหรือมาตรฐาน เป็นการยากที่จะหาจุดร่วมที่จะนำไปสู่การรวมตัวกันในภายหลัง อีกทั้งยังขัดกับจุดประสงค์ที่แท้จริงของแนวทาง ASEAN – X ภายใต้ Article IV bis ของ AFAS หรือแม้กระทั่งจุดประสงค์ที่แท้จริงของแนวทาง ASEAN 2 + X เองด้วย ในการนี้ประธานการประชุมได้มอบหมายให้สำนักเลขาธิการอาเซียนดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ประเด็นทางด้านกฎหมายและการตีความในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหลักการของ ABIF โดยให้พิจารณาความผูกพันของประเทศสมาชิกฯ ภายใต้กรอบ WTO ประกอบกับการพิจารณาตีความ Article V ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการของ WTO (General Agreement on Trade in Services: GATS) และ Article IV bis ภายใต้ความตกลง AFAS และเวียนให้ประเทศสมาชิกฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ความเห็นต่อหลักการและแนวทางการดำเนินการของ ABIF รวมทั้งให้ความเห็นต่อแนวทางการใช้ MOU เป็นช่องทางในการให้การรับรองกรอบ ABIF อย่างเป็นทางการ ในการประชุม WC-FSL ครั้งต่อไป

๒. ความคืบหน้าการดำเนินการในกรอบการรวมกลุ่มสาขาประกันภัย (Insurance Integration) และการเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) ในสาขาประกันภัย

สืบเนื่องจากคำริขอของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียนและผู้ว่าการธนาคารกลางอาเซียน ให้ WC-FSL ดำเนินการเพื่อมุ่งสู่การรวมตัวของภาคธุรกิจประกันภัยในอาเซียน ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาร่างหลักการและแนวทางการดำเนินการเพื่อการรวมกลุ่มสาขาประกันภัยที่เสนอโดยมาเลเซีย ซึ่งมีสาระครอบคลุมถึงเป้าประสงค์ของการรวมกลุ่มสาขาประกันภัย บทวิเคราะห์ในเบื้องต้นถึงสถานะความผูกพันในสาขาประกันภัยของประเทศสมาชิกฯ เทียบกับสิ่งที่ประเทศสมาชิกฯ ได้ผูกพันไว้ตาม AEC Blueprint รวมทั้งแนวทางในการยกระดับการเปิดเสรีในสาขาประกันภัยผ่านกรอบการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้ความตกลงการค้าบริการของอาเซียน (AFAS Packages) และผ่านรูปแบบการเจรจาแบบ “ASEAN2 + X” (การเริ่มเจรจาระหว่าง ๒ ประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความพร้อมและตกลงกันได้ก่อน แล้วจึงขยายจำนวนภาคีในภายหลังตามความพร้อมของแต่ละประเทศ) สำหรับสาขาย่อยประกันภัยที่มีความอ่อนไหวสูง

ที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นชอบในหลักการการรวมกลุ่มสาขาประกันภัยรวมทั้งแนวคิดที่จะใช้รูปแบบการเจรจา ASEAN2 + X อย่างไรก็ตาม หลายประเทศมีท่าที ความเห็นและความกังวลต่อร่างดังกล่าวในหลายประเด็น โดยผู้แทนไทยได้ให้ความเห็นว่าการรวมกลุ่มสาขาประกันภัยควรเริ่มต้นด้วยการให้ความสำคัญไปที่การสร้างมาตรฐานและกฎเกณฑ์ ไปจนถึงการกำหนดความหมายและขอบเขตของการประกันภัยที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในประเทศอาเซียน (Harmonization) ซึ่งรวมถึงการเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) ในสาขาประกันภัย โดยมองว่าการเปิดเสรีนั้นควรทำผ่านกระบวนการเจรจาในที่ประชุม WC-FSL

มากกว่าการกำหนดเป้าหมายในการเปิดเสรีตามเงื่อนไขและกำหนดเวลาเพราะอาจไม่สอดคล้องกับความพร้อมของแต่ละประเทศ ทางด้านผู้แทนกัมพูชาให้ความเห็นว่าควรมีการกำหนดรายละเอียดที่ชัดเจนให้กับคำว่า “Substantial Liberalization” ซึ่งเป็นคำที่มาเลเซียใช้ในร่างฯ นอกจากนี้ ผู้แทนสิงคโปร์ ฟิลิปปินส์และเมียนมาร์ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมถึงท่าทีต่อแนวทางการรวมกลุ่มสาขาประกันภัยและกรอบระยะเวลาที่เสนอโดยมาเลเซีย โดยสิงคโปร์และฟิลิปปินส์พร้อมที่จะเปิดเสรีตามเงื่อนไขและกำหนดเวลาดังกล่าวเฉพาะในบาง Mode และบางสาขาย่อยเท่านั้น ทางด้านผู้แทนเมียนมาร์แจ้งว่า ไม่ขัดข้องในหลักการและแนวทางดังกล่าว แต่เมียนมาร์ยังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติตามในตอนนี้อย่างไรก็ตามยังต้องมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างขีดความสามารถในสาขาประกันภัยของตนก่อน โดยแจ้งว่าขณะนี้เมียนมาร์อยู่ในระหว่างการร่างกฎหมายด้านการประกันภัยอยู่ โดยมีแผนว่าเมียนมาร์จะสามารถให้ใบอนุญาตในสาขาประกันภัยโดยตรง (Direct Insurance) ประกันภัยต่อ (Reinsurance) และบริการที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยอื่นๆ ได้ภายในปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙

ผู้แทนมาเลเซียได้ชี้แจงในประเด็นต่างๆ ข้างต้นว่า ร่างหลักการและแนวทางการดำเนินการเพื่อการรวมกลุ่มสาขาประกันภัยดังกล่าวสามารถปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงได้ตามความเห็นและข้อเสนอของประเทศสมาชิกฯ ทั้งนี้ หากประเทศสมาชิกฯ ใดมีความเห็นเพิ่มเติม สามารถส่งความเห็นดังกล่าวมาที่มาเลเซียเพื่อจะได้ทำการรวบรวมและปรับแก้ร่างฯ ต่อไป นอกจากนี้ มาเลเซียยังได้ชี้แจงต่อความเห็นของผู้แทนไทยว่าการเปิดเสรีในสาขาประกันภัยยังคงเป็นสิ่งต้องทำผ่านการเจรจาในเวที WC-FSL ไม่สามารถทำในกรอบอื่นใดได้ ซึ่งร่างฯ ที่เสนอโดยมาเลเซียที่มุ่งเน้นไปที่แนวทางการเปิดเสรีมากกว่าประเด็น Capacity Building และ Harmonization นั้น เป็นไปตามเอกสารความเข้าใจ (Document of Understanding) ในเรื่องมาตรฐานจริยธรรมและการปฏิบัติงาน (Code of Conduct) ระหว่าง WC-FSL คณะทำงานในกรอบการประชุมหน่วยงานกำกับดูแลการประกันภัย (ASEAN Insurance Regulators’ Meeting: AIRM) และสำนักเลขาธิการอาเซียนในการทำงานด้านการรวมกลุ่มสาขาประกันภัย เพื่อไม่ให้เกิดการทำงานที่ทับซ้อนกัน โดย WC-FSL จะมุ่งเน้นไปที่การเปิดเสรี ในขณะที่ AIRM จะเน้นไปที่ Capacity Building และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งนี้ มาเลเซียเสนอว่า WC-FSL อาจพิจารณาให้มีการจัดประชุมในช่วงที่กรอบ AIRM มีการประชุมกันเพื่อที่จะได้มีการพบปะและประสานงานระหว่างสองกรอบในประเด็นที่จำเป็นได้ง่ายขึ้น

ในด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) ให้กับสาขาประกันภัยในกลุ่มประเทศอาเซียนใหม่ (CLMV) นั้น ที่ประชุมเห็นชอบให้สปป. ลาวทำหน้าที่เป็นผู้นำในการร่างแนวทางการร่วมมือด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถระหว่างกลุ่มประเทศ CLMV ส่วนในประเด็นการขยายขอบเขตการสนับสนุนด้าน Capacity Building ของคณะกรรมการด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถของอาเซียน (Steering Committee on Capacity Building: SCCB) ให้ครอบคลุมถึงบุคลากรในภาคการเงินสาขาอื่นๆ นอกเหนือจากบุคลากรของธนาคารกลาง (Central Bank) ด้วยนั้น มาเลเซียจะดำเนินการหาข้อสรุปภายในต้นเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖

๓. การดำเนินการทบทวนภาคผนวกว่าด้วยบริการด้านการเงิน (Annex on Financial Services) ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน

WC-FSL อยู่ระหว่างการดำเนินการทบทวนภาคผนวกว่าด้วยบริการด้านการเงิน (Annex on Financial Services) ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อจัดทำร่างภาคผนวกว่าด้วยบริการด้านการเงินของ

อาเซียนเพื่อใช้สำหรับการเจรจาการค้าบริการด้านการเงินระหว่างกัน และระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา (Template on Financial Services Disciplines) ตามมติที่ประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๓๒ ซึ่งที่ประชุม WC-FSL ในครั้งนี้ได้ร่วมกันพิจารณาร่าง Template on Financial Services Disciplines ที่เสนอโดยสำนักเลขาธิการอาเซียน ทั้งนี้ ไทยและสิงคโปร์ได้เสนอร่างทางเลือก Template on Financial Services Disciplines ให้ที่ประชุมพิจารณาด้วย นอกจากนี้ จากการที่ประเทศสมาชิกฯ ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยในการรับข้อบท Cross-Border Trade เนื่องจากเป็นข้อบทที่แสดงถึงรูปแบบการเจรจาที่เป็น Negative List Approach ในขณะที่ความตกลงของอาเซียนมีลักษณะเป็น Positive List Approach นั้น มาเลเซียได้ให้ความเห็นว่าข้อบทดังกล่าวสามารถใช้ได้กับรูปแบบความตกลง Positive List Approach ด้วยเช่นกันโดยมีวิธีการเขียนที่แตกต่างกัน ซึ่งมาเลเซียจะหาตัวอย่างของถ้อยคำและความตกลงที่ใช้วิธีการเขียนเช่นนี้เสนอให้ประเทศสมาชิกฯ พิจารณาในการประชุม WC-FSL ครั้งต่อไป ทั้งนี้ ประธานการประชุมขอให้ประเทศสมาชิกฯ เตรียมทำที่ต่อร่าง Template on Financial Services Disciplines ของสำนักเลขาธิการอาเซียน รวมทั้งร่างฯ ที่เสนอโดยไทยและสิงคโปร์เพื่อนำกลับมาพิจารณาต่อในการประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๓๓

๔. ความคืบหน้าและการดำเนินการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน รอบที่ ๖

ในการประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๓๖ นี้มีเพียงสิงคโปร์ที่ยื่นรายการขอเรียกร้อง (Request List) เพิ่มเติมในสาขาประกันภัยและบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่อง โดยสิงคโปร์ได้เปลี่ยนแปลงรายละเอียดข้อเรียกร้องจากที่เคยยื่นไว้ในการประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๓๔ ในสาขาย่อยประกันชีวิต (Life Insurance) ประกันวินาศภัย (Non-Life Insurance) ประกันภัยต่อและประกันช่วง (Reinsurance and Retrocession) และได้ยื่นข้อเรียกร้องเพิ่มเติมในสาขาย่อยตัวกลางประกันภัย (Insurance Intermediaries) อย่างไรก็ตาม ประธานการประชุมขอให้ประเทศสมาชิกฯ พิจารณาราย Request/Offer List ในการประชุมครั้งต่อไปโดยย้ำเตือนว่า WC-FSL ควรต้องสรุปผลของการเจรจา รอบที่ ๖ ภายในสิ้นปี ๒๕๕๖ นี้ ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้สำนักเลขาธิการอาเซียนดำเนินการยกร่างพิธีสารอนุวัติข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียนรอบที่ ๖ และเวียนให้ประเทศสมาชิกฯ พิจารณารายการที่ส่งท้ายในเดือนกันยายน ๒๕๕๖ นี้

ในส่วนของความคืบหน้าการเจรจาตามรายการข้อเรียกร้องและข้อเสนอ (Request/Offer List) ที่ประเทศสมาชิกอาเซียนเคยได้ยื่นต่อกันไปแล้วนั้น ไทยได้ขอเจรจาทวิภาคีกับกัมพูชา สปป. ลาว และเมียนมาร์ โดยสาระสำคัญของผลการเจรจาทวิภาคีดังกล่าวสรุปได้ ดังนี้

๔.๑ การเจรจาทวิภาคีระหว่างไทย - กัมพูชา

ผู้แทนกัมพูชาได้แจ้งให้ทราบว่า กัมพูชาอยู่ระหว่างการแก้ไขกฎหมายประกันภัยในด้านต่างๆ อาทิ การลงทุน (Investment) การบัญชี (Accounting) และช่องทางการจัดจำหน่าย (Distribution Channel) เป็นต้น ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการเสนอร่างแก้ไขกฎหมายประกันภัยต่อสภาแห่งชาติ (National Assembly) เพื่อพิจารณา อย่างไรก็ตาม กระบวนการและการดำเนินการแก้ไขกฎหมายใดๆ จะต้องรอภายหลังเสร็จสิ้นการเลือกตั้งภายในประเทศกัมพูชาในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๖ จึงคาดว่าจะเริ่มดำเนินการแก้ไขกฎหมายต่อได้ภายหลังจากเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๖ ในส่วนของข้อจำกัดด้านการจัดตั้งธุรกิจนั้น กัมพูชายังไม่อนุญาตให้ต่างชาติจัดตั้งธุรกิจในรูปแบบของสาขาของบริษัทประกันภัยต่างชาติ (Foreign Branches) ต้องขอใบอนุญาตใหม่ (New Licenses) โดยจัดตั้งธุรกิจในรูปแบบของบริษัท (Company Limited) เท่านั้นโดย

ปัจจุบันกัมพูชาอนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นในบริษัทประกันภัยของกัมพูชาได้ถึงร้อยละ ๑๐๐ ในธุรกิจประกันชีวิต ประกันวินาศภัย และธุรกิจตัวแทนและนายหน้าประกันภัย (Agents and Brokers) โดยไม่ได้มีการจำกัดจำนวน ใบอนุญาตแต่อย่างใด อีกทั้งยังไม่มีข้อจำกัดด้านการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatments) กล่าวคือ กัมพูชาจะให้การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันแก่บริษัทต่างชาติและบริษัทของคนในชาติ อย่างไรก็ตาม ผู้แทน กัมพูชาแจ้งว่า ในทางปฏิบัติ การจะพิจารณาให้ New Licenses กับบริษัทประกันภัยต่างชาติเป็นจำนวนเท่าใด นั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของทางการกัมพูชาตามนโยบายภายในประเทศ โดยจะพยายามรักษาความสมดุลของ ภาคธุรกิจประกันภัย นอกจากนี้ บริษัทต่างชาติที่มาลงทุนประกอบธุรกิจในกัมพูชาจะต้องลงทุนในสินทรัพย์ ในประเทศ (Local Government Assets) ร้อยละ ๗๕ ของสินทรัพย์ในการลงทุนทั้งหมด (Total Investment Assets) ด้วยทั้งนี้ ผู้แทนกัมพูชาให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันมีบริษัทของไทยเข้าร่วมทุนกับบริษัทประกันชีวิต และบริษัทประกันวินาศภัยของกัมพูชาด้วย โดยกัมพูชามีบริษัทประกันภัยที่ดำเนินธุรกิจอยู่ ๓ บริษัท ได้แก่ บริษัทร่วมทุนระหว่างรัฐบาลกัมพูชาและบริษัทต่างชาติ (Majority State-Owned Company) โดยมีรัฐบาล กัมพูชาเป็นผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ บริษัท Prudential Cambodia และบริษัท Manulife Cambodia โดยมีบริษัท ต่างชาติที่อยู่ระหว่างการยื่นขอใบอนุญาต ได้แก่ บริษัท AECInsurance (สหรัฐอเมริกา) บริษัทเมืองไทย ประกันชีวิต บริษัท Kumpai Insurance (ไต้หวัน) และบริษัท Samsung Insurance (เกาหลี)

๔.๒ การเจรจาวิภาคระหว่างไทย - สปป. ลาว

ผู้แทนสปป. ลาว ได้แจ้งให้ทราบว่า สปป. ลาวอยู่ระหว่างการจัดทำร่างกฎหมายประกอบการ ปฏิบัติ (Implementation Decree) ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในอีก ๑ - ๒ เดือนข้างหน้า นอกจากนี้ สปป. ลาวยังอยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายประกันภัยด้านการกำกับดูแลอื่นๆ ด้วย ซึ่งขณะนี้ อยู่ใน ขั้นตอนการพิจารณาของสภาแห่งชาติ (National Assembly) ในส่วนของธุรกิจประกันภัยในสปป. ลาวนั้น ผู้แทนสปป. ลาวแจ้งว่าขณะนี้ สปป. ลาวมีบริษัทประกันชีวิตดำเนินธุรกิจแล้ว อาทิ บริษัทประกันภัยลาว-เวียดนาม บริษัทอินทรีประกันภัย และบริษัท Toko Insurance นอกจากนี้ ผู้แทนสปป. ลาวยังได้ให้ความเห็นต่อ ข้อซักถามของไทยในเรื่องการขอใบอนุญาตและทุนจดทะเบียนของการจัดตั้งบริษัทประกันภัยหลังปรับปรุง กฎหมายประกันภัยแล้วเสร็จว่า ถึงแม้จะยังไม่สามารถสรุปได้แน่ชัด แต่คาดว่าจะการขอใบอนุญาตจัดตั้งบริษัท ประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยจะต้องดำเนินการขอแยกกันโดยแยกทุนจดทะเบียน ซึ่งผู้แทนคาดว่า ทุนจดทะเบียนจะอยู่ที่ ๒ ล้านเหรียญสหรัฐสำหรับประกันชีวิต และอีก ๒ ล้านเหรียญสหรัฐสำหรับประกัน วินาศภัย โดยได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ขณะนี้ สปป. ลาวเริ่มทดลองใช้ระบบ One-Stop-Service ในการขอ ใบอนุญาตจัดตั้งธุรกิจ ซึ่งน่าจะช่วยลดระยะเวลาและขั้นตอนในการขอใบอนุญาตได้

ผู้แทนไทยจาก คปภ. ยังได้แจ้งเชิญให้ประเทศกัมพูชาและสปป. ลาวเข้าร่วม การฝึกอบรมในหัวข้อต่างๆ ที่ประเทศไทยมีกำหนดเป็นเจ้าภาพจัดขึ้น และยินดีที่จะจัดฝึกอบรมให้แก่ ประเทศกัมพูชาและสปป. ลาว ในหลักสูตรหรือหัวข้อการอบรมที่ต้องการ เพื่อจะช่วยพัฒนาศักยภาพและ ชีตความสามารถในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยให้ดียิ่งขึ้น ในส่วนของสาขาการธนาคารนั้น ผู้แทนไทยจาก ธปท. ได้ยื่นเอกสารคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดการตั้งสาขา กฎหมายการธนาคาร มาตรฐานบัญชี ขอบเขต การประกอบธุรกิจของธนาคารต่างชาติ ประเภทใบอนุญาตและค่าธรรมเนียม และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ต่อผู้แทนกัมพูชา สปป. ลาว และเมียนมาร์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาการธนาคารของทั้งสามประเทศส่งคำตอบ กลับมาในภายหลังด้วย

๕. ความคืบหน้าในการเจรจาความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP)

ผู้แทนฝ่ายญี่ปุ่นได้เข้าร่วมการประชุม WC-FSL เพื่อเจรจากับฝ่ายอาเซียนถึงร่างภาคผนวกว่าด้วยการค้าบริการด้านการเงินภายใต้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP) ที่เสนอโดยฝ่ายญี่ปุ่น โดยผู้แทนฝ่ายญี่ปุ่นได้รับฟังท่าทีพร้อมทั้งหารือร่วมกับฝ่ายอาเซียนถึงหลักการ เนื้อหาและถ้อยคำที่ใช้ในแต่ข้อบท (Articles) โดยมีประธานการประชุมทำหน้าที่เป็นผู้แทนหลักของฝ่ายอาเซียนในการชี้แจงท่าทีกลางของอาเซียนต่อร่างฯ ของฝ่ายญี่ปุ่น โดยในการเจรจานั้นมีการพิจารณาแต่ละข้อบท ซึ่งส่วนใหญ่อาเซียนสามารถรับได้ในหลักการแต่ขอพิจารณาปรับแก้ในรายละเอียดและถ้อยคำที่ใช้ ซึ่งฝ่ายญี่ปุ่นมิได้ขัดข้อง ได้แก่ ข้อบท Scope and Definition ข้อบท Transparency ข้อบท Expeditious Application Procedures ข้อบท Transfer of Information and Processing of Information ข้อบท National Treatment (Payment and Clearing Systems) อย่างไรก็ตาม ฝ่ายอาเซียนมีท่าทีไม่รับในบางข้อบท อาทิ ข้อบท New Financial Services(NFS) และนิยามของ NFS ข้อบท Most-Favoured Nation และนิยามของ Self-Regulated Organization

สำหรับข้อบทที่อาเซียนสามารถรับได้ตามร่างฯ ที่เสนอโดยฝ่ายญี่ปุ่น ได้แก่ ข้อบท Recognition of Prudential Measures และข้อบท Dispute Settlement (ซึ่งอาเซียนได้ให้ความเห็นว่าเป็นข้อบทที่ไม่มี ความจำเป็นต่อความตกลงที่มีรูปแบบการเจรจาเป็น Positive List Approach เช่น AJCEP แต่หากฝ่ายญี่ปุ่นเห็นควรใส่ไว้ อาเซียนก็ไม่ขัดข้อง) ในส่วนของข้อบท Domestic Regulation นั้น อาเซียนได้เสนอ ถ้อยคำใหม่สำหรับข้อบทนี้ โดยมีสาระสำคัญที่เพิ่มเติมขึ้นมาเพื่อให้อำนาจกับทางการในการปกป้องเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate Stability) ซึ่งฝ่ายญี่ปุ่นมีท่าทีคัดค้านการมีข้อความดังกล่าวอยู่ไม่ว่าจะ ในข้อบทใดของร่างภาคผนวกว่าด้วยการค้าบริการด้านการเงินภายใต้ความตกลง AJCEP โดยชี้แจงว่า ญี่ปุ่น เห็นความสำคัญของการปกป้องเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน แต่เห็นว่าข้อความดังกล่าวควรถูกใส่ไว้ใน บท (Chapter) อื่นของความตกลงที่จะสามารถครอบคลุมการค้าบริการทุกสาขารวมทั้งการลงทุนมิใช่เจาะจง เพียงแค่สาขาบริการด้านการเงินเท่านั้น

ในการนี้ ฝ่ายอาเซียนมีมติให้รับข้อคิดเห็นของญี่ปุ่นมาพิจารณาและจะเจรจากันอีกครั้งในการประชุมคณะกรรมการย่อยด้านการค้าบริการภายใต้ AJCEP (AJCEP-Sub Committee on Services: AJCEP-SCS) ครั้งที่ ๑๒ สำหรับข้อบท Working Group on Financial Services นั้น ฝ่ายอาเซียนขอให้ญี่ปุ่น ชี้แจงถึงความจำเป็นในการจัดตั้งคณะทำงานด้านบริการด้านการเงินขึ้น เนื่องจากอาจเกิดการซ้ำซ้อนกับบทบาทของ WC-FSL รวมถึงคณะทำงานร่วมด้านบริการด้านการเงิน (ASEAN-Japan Joint Working Group on Financial Services) ระหว่างอาเซียนกับญี่ปุ่นที่กรอบรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers: AEM) มีมติให้จัดตั้งขึ้นในการประชุมประจำปีครั้งที่ผ่านมาซึ่งญี่ปุ่นได้ชี้แจงถึงเหตุผลและความจำเป็นในการจัดตั้ง คณะทำงานฯ รวมถึงลักษณะหน้าที่และประเด็นรับผิดชอบที่แตกต่างกันระหว่าง WC-FSL กับคณะทำงานร่วมฯ ที่จะจัดตั้งขึ้นตามคำริของ AEM ทั้งนี้ ฝ่ายอาเซียนขอให้นำข้อมูลกลับไปพิจารณาเพื่อกำหนดท่าทีต่อร่างข้อบทนี้ ร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ ฝ่ายญี่ปุ่นยังได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีข้อบท New Financial Services อยู่ในร่างฯ โดยขอให้อาเซียนพิจารณาอีกครั้งเพื่อยอมรับข้อบทดังกล่าว โดยญี่ปุ่นยินดีจะปรับถ้อยคำเพื่อให้ อาเซียนมั่นใจว่าจะยังสามารถคงไว้ซึ่งอำนาจของทางการในการกำกับดูแลและปกป้องเสถียรภาพทางการเงินของ ประเทศไว้ และเสนอต่อฝ่ายอาเซียนอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งฝ่ายอาเซียนแจ้งว่ายินดีจะพิจารณาถ้อยคำที่ญี่ปุ่นจะเสนอมา แต่ยังไม่สามารถรับรองได้ว่าอาเซียนจะมีมติรับข้อบทนี้

๖. ความคืบหน้าและการดำเนินการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน

สำนักเลขาธิการอาเซียนได้สรุปความคืบหน้าของการดำเนินการตามข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน รอบที่ ๕ และสถานะของการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินฯ รอบที่ ๖ โดยแจ้งว่าอินโดนีเซียยังไม่เสร็จสิ้นกระบวนการให้สัตยาบันต่อพิธีสารอนุวัติข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน รอบที่ ๕ รวมถึงการยื่นรายการที่ต้องการปกป้อง (Safeguard List) สำหรับข้อผูกพัน

การเปิดเสรีฯ รอบที่ ๕ และมีเพียงมาเลเซียที่ยื่น List of Improved Commitments ต่อสำนักเลขาธิการอาเซียน ในส่วนของการเจรจาฯ รอบที่ ๖ นั้น มีเพียงอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทยเท่านั้นที่ยื่นรายการขอเรียกร้อง/ข้อเสนอ (Request/Offer List) ต่อกัน โดยมีเพียงสปป. ลาวที่ยื่น Safeguard List สำหรับข้อผูกพันการเปิดเสรีฯ รอบที่ ๖

นอกจากนี้ สำนักเลขาธิการอาเซียนยังได้สรุปความคืบหน้าของการดำเนินการภายใต้กรอบการเจรจาระหว่างอาเซียนกับคู่เจรจาอื่นๆ รวมถึงภารกิจอื่นๆ ของ WC-FSL ด้วย โดยแจ้งว่าการดำเนินการเพื่อทบทวนความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (AANZFTA) ยังไม่มีความคืบหน้าใดๆ จากการดำเนินการล่าสุดที่ออสเตรเลียเสนอแนวทางการทบทวนความตกลงฯ แบบแบ่งเป็นกลุ่มสาขา “Sectoral Cluster Review” สำหรับความคืบหน้าของกรอบความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย (AIFTA) ในสาขาการค้าบริการด้านการเงินนั้น สำนักเลขาธิการอาเซียนแจ้งว่าอินเดียและอาเซียนสามารถตกลงกันได้ในระดับที่อาเซียนยินยอมที่จะถอนข้อเสนอภาคผนวกว่าด้วยการค้าบริการด้านการเงินออกจากความตกลงด้านการค้าบริการเพื่อให้อินเดียถอนนิยามของ Independent Professionals (IP) ออกจากข้อตกลงการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (Movement of Natural Persons: MNP) โดยอาเซียนขอให้เอาภาคผนวกว่าด้วยการค้าบริการด้านการเงินฉบับ WTO แนบท้ายความตกลงด้านการค้าบริการแทน ในส่วนของความคืบหน้าโครงการจัดทำฐานข้อมูลตัวชี้วัดข้อจำกัดด้านการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Services Trade Restrictiveness: ASTRIs) โดยธนาคารโลก (World Bank) นั้น สำนักเลขาธิการอาเซียนแจ้งว่าหลังจากที่ฝ่ายอาเซียนได้แจ้งประเด็นที่ต้องการแก้ไขและข้อคิดเห็นต่อผลที่ได้จากแบบสอบถาม (Survey Findings) ไปยังธนาคารโลกแล้ว ทางธนาคารโลกยังไม่ได้ส่ง Survey Findings ฉบับปรับปรุงกลับมายังอาเซียน ทั้งนี้ ที่ประชุม WC-FSL ได้มอบหมายให้สำนักเลขาธิการอาเซียนติดตามและยืนยันท่าทีของธนาคารโลกที่จะจัดทำผลการศึกษาในสองรูปแบบคือ รูปแบบเพื่อใช้ในการเผยแพร่ต่อสาธารณะซึ่งจะไม่มีข้อมูลการให้คะแนนและจัดลำดับประเทศสมาชิกอาเซียนและรูปแบบเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลภายในในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนเท่านั้น โดยขอให้สำนักเลขาธิการอาเซียนตรวจสอบด้วยว่าการอนุมัติหรือเห็นชอบให้มีการเผยแพร่ผลการศึกษาดังกล่าวต้องดำเนินการผ่านกรอบใด

๗. ผลการหารือระหว่างประธานกรอคณะกรรมการประสานงานด้านการค้าบริการ (Coordinating Committee on Services: CCS) ของอาเซียนและที่ประชุม WC-FSL

ประธาน CCS ได้สรุปความคืบหน้าในการดำเนินการเพื่อทบทวนและปรับปรุงความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (AFAS) ให้ที่ประชุม WC-FSL รับทราบ โดยมีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาคือความไม่สอดคล้องของกรอบเวลาในการดำเนินการทบทวน AFAS ซึ่งอยู่ภายใต้ CCS กับกรอบเวลาในการทบทวนภาคผนวกว่าด้วยการค้าบริการด้านการเงิน (Annex on Financial Services) ของอาเซียนซึ่งอยู่ภายใต้ WC-FSL โดย CCS กำหนดให้การดำเนินการทบทวน AFAS แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๘ ในขณะที่ WC-FSL กำหนดให้

การทบทวน Annex on Financial Services แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๗ ซึ่งอาจเกิดปัญหาเนื่องจาก Annex on Financial Services นั้นเป็นส่วนหนึ่งของ AFAS ซึ่งเป็นความตกลงหลักของอาเซียนด้านการค้าบริการ ดังนั้น ความตกลงหรือการเปลี่ยนแปลงความตกลงใดๆ ภายใต้ AFAS จะครอบคลุมถึงสาขาบริการด้านการเงินด้วย ที่ประชุมจึงมีมติให้สำนักเลขาธิการอาเซียนศึกษาความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและในทางกฎหมายของ การดำเนินการตามกำหนดเวลาเดิมของทั้งสองกรอบการประชุมและแจ้งต่อที่ประชุม WC-FSL ในการประชุม ครั้งต่อไป นอกจากนี้ จากความจำเป็นที่ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่าง WC-FSL และ CCS ใน การทบทวนความตกลงการค้าบริการของอาเซียน รวมถึงการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินด้าน การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (Mode 4) ที่ต้องย้ายไปเจรจาภายใต้กรอบ CCS ประธาน CCS จึงขอให้ WC-FSL เสนอแนวทางการดำเนินการเพื่อประสานการทำงานของทั้งสองกรอบการประชุมให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ทั้งสองฝ่าย เห็นชอบร่วมกันให้มีผู้แทน WC-FSL เข้าร่วมการประชุมปฏิบัติการด้าน Capacity Building ภายใต้กรอบ CCS ครั้งต่อไป ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์

๘. การประชุมครั้งต่อไป

มาเลเซียเสนอให้เลื่อนการประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๓๗ จากเดิมที่กำหนดจัดในช่วงเดือน กรกฎาคม ๒๕๕๖ ณ ประเทศเมียนมาร์ มาเป็นช่วงปลายเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ เนื่องจากเห็นว่า WC-FSL มีประเด็นที่ต้องเร่งพิจารณาและดำเนินการให้แล้วเสร็จอีกจำนวนมาก โดยมาเลเซียเสนอเป็นเจ้าภาพจัดการ ประชุม และจะยืนยันวัน เวลาและสถานที่จัดประชุมให้ประเทศสมาชิกฯ ทราบอีกครั้ง ในขณะที่เมียนมาร์จะ เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๓๘ แทน